

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.003/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
. Dzsula Marianna előadó bíró
. Gáspár Mónika bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Krizsa Ügyvédi Iroda

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

A III. rendű alperes:

Az I-III. rendű alperes képviselője: dr. Jánossy Boglárka ügyvéd

A per tárgya: közjegyzői okiratba foglalt felmondás közokirati jellege hiányának megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 57.Pf.631.246/2019/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.P.55.803/2016/26-II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, a kijavított és kiegészített elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatja és az I. rendű és a II. rendű felperes I. rendű alperessel szembeni keresetét elutasítja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 148.800 (száznegyvennyolcezer-nyolcszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2008. május 20-án ingatlan jelzálogjoggal biztosított OTP világhitel megnevezésű, közjegyzői okiratba foglalt kölcsön- és jelzálogszerződést kötöttek a II. rendű alperessel.

- [2] A II. és III. rendű alperesek képviselői kérelmére dr. **Sz.M.** közjegyző 2016. augusztus 30-án a 11075/Ü/2113/2016/2. számú jegyzőkönyv és tanúsítvány megnevezésű okiratban rögzítette, hogy a II. rendű alperes a kölcsönszerződést a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 525. § (1) bekezdésének e) pontja alapján azonnali hatállyal felmondja és ezzel az adósok (felperesek) tartozása egyösszegben esedékessé válik. A II. és a III. rendű alperes képviselői kérték a felperesek részére a jegyzőkönyv és ténytanúsítvány közjegyzői kézbesítését, továbbá a kézbesítés eredményének tanúsítását.
- [3] 2016. szeptember 28-án a II. és a III. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését az I. rendű alperesre engedményezte.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

- [4] A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a közjegyző által a 11075/Ü/2113/2016/2. sz. jegyzőkönyv és tanúsítvány megnevezésű okiratban közölt felmondás közokiratba foglalása jogszerűtlen, az nem közokirat.
- [5] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [6] Az elsőfokú bíróság kijavított és kiegészített ítéletével a felperesek keresetének az I. rendű alperessel szemben helyt adott és megállapította, hogy „Dr. **Sz.M.** közjegyző által a 11075/Ü/2113/2016/2. sz. jegyzőkönyv és tanúsítvány megnevezésű okirat nem közokirat”, míg a II. és a III. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította.
- [7] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt, hogy a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 120. § (1) bekezdés d) pontja alapján a közjegyzőnek az okiratot fel kellett volna olvasnia és ennek tényét is rögzítenie kellett volna magában az okiratban, mivel az a felmondásra vonatkozó részében ügyleti okiratnak minősül. A jogerős ítélet szerint az okiratot csak egységesen lehet megítélni, ezért az nem tekinthető közokiratnak.
- [8] Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, utalva a BH2015.71. és a 2017.347. számú határozatokra, hogy fennállnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-ában a megállapítási kereset előterjesztésére meghatározott feltételek is, mivel e körben a bíróságnak csupán a védendő jogi érdek fennállásának elvi lehetőségét kell vizsgálnia.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását kérte.
- [10] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPp. 51. §-ába, 123. §-ába, a 215. §-ába, a Kjtv. 111. § (1)-(2) bekezdésébe, a 142. §-ába, 120. § (1) bekezdés d) pontjába, 129. § e) pontjába, a 131. § (1) bekezdésébe és a 136. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [11] Álláspontja szerint a jogerős ítélet azért sérti az rPp. 51. §-ában és 215. §-ában foglaltakat, mivel az alperesek egységes pertársaságot alkotnak, ezért kizárólag vele szemben nem hozható marasztaló ítélet.
- [12] Részletesen kifejtette azt az álláspontját, hogy nem állnak fenn az rPp. 123. §-ának a megállapítási kereset előterjesztéséhez szükséges feltételei. A másodfokú bíróság által hivatkozott kúriai határozatok (BH2015.71. és a BH2017.347.) az adott ügyben nem alkalmazhatók, mivel a felperesek védendő jogi érdeke fennállásának az elvi lehetősége sem állapítható meg.
- [13] Az I. rendű alperes álláspontja szerint a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítására a Kjtv.-ben meghatározott eljárási szabályok betartásával került sor, az erre irányadó jogszabályok téves értelmezésével jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a közjegyzői

ténnyanúsítványt fel kellett volna olvasnia a közjegyzőnek. A közjegyzői ténytanúsítvány az alperesek képviselőinek az akaratát tartalmazta, azt megfelelően rögzítette, az ezzel ellentétes első- és másodfokú ítéleti megállapítások jogszabálysértők.

- [14] A felperesek ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az a következő okok miatt jogszabálysértő.
- [16] A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében – amellyel tartalmilag megegyezik a Kjt. 112. § (2) bekezdése – a kölcsönszerződés lejáratá előtt, a szerződés felmondásával esedékessé tett kölcsönösszeg [2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdés, rPtk. 526. § (2) bekezdés] végrehajthatóságához az adott követelés esedékessé válása az, amelyre nézve közokirat kiállítása szükséges. Az rPtk. 214. § (1) bekezdéséből, 321. § (1) és (2) bekezdéseiből, illetve az 526. § (2) bekezdéséből következően a hitelező felmondó nyilatkozatának az adóssal történt közlése, vagyis a felmondás hatályosulásának ténye és ideje az, amelyre a közokiratnak vonatkoznia kell a Vht. hivatkozott rendelkezése szerint a felmondás eredményeként lejárttá tett követelés közvetlen végrehajthatóságához.
- [17] A Kjt. jelen ügyben irányadó 136. § (1) bekezdésének e) pontja szerint a közjegyző tanúsítványt állít ki a nyilatkozat vagy értesítés közléséről. Ehhez kapcsolódóan a Kjt. 142. § (1) bekezdése a nyilatkozat vagy értesítés közjegyzői tanúsításához feltételként írja elő, hogy a tanúsítani kért nyilatkozat vagy értesítés közlése vagy annak elmaradása jogkövetkezménnyel járjon.
- [18] A perben vizsgált, 2016. augusztus 30-i közjegyzői okirat (1/F/4.alatt) tartalmánál fogva arra vonatkozott, hogy – a Kjt. 136. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 142. §-ában szabályozottak szerint – az I. rendű alperes jogelődjének, a II. rendű és a III. rendű alperes felmondó nyilatkozatának közlése közjegyző közreműködésével valósuljon meg és kerüljön tanúsításra. A közléssel hatályosult nyilatkozat megtételéből következtek az irat rendeltetésének megfelelő jogkövetkezmények, a felek közti szerződés megszüntetése, a felmondással lejárttá tett követelés esedékessé válása, amellyel teljesült a nyilatkozat közlésének közjegyzői tanúsításához megkívánt feltétel – a közléshez társítható jogkövetkezmény – a Kjt. 142. § (1) bekezdése szerint.
- [19] A ténytanúsító közjegyzői okirat megengedett formája a Kjt. 111. § (1) bekezdése alapján a jegyzőkönyv.
- [20] Az előzőekben kifejtettekből következően, a perbeli közjegyzői okiratra – ténytanúsító jellege miatt a jogerős ítéletben kifejtett értelmezéssel szemben – a Kjt. 120. § (1) bekezdés d) pontjának az a része vonatkozik, amely szerint a közjegyzőnek a közjegyzői tanúsítványt csak akkor kell felolvasnia, ha e törvény kifejezetten így rendelkezik.
- [21] A Kjt. azonban a nyilatkozat vagy értesítés közléséről kiállított tanúsítvány tekintetében nem írja elő az okirat felolvasásának kötelezettségét, csupán a jegyzőkönyv aláírását követeli meg a nyilatkozattevő részéről [142. § (2) bekezdés]. Ennélfogva nem volt kötelező tartalmi eleme a perbeli okiratnak a felolvasás megtörténtének, időtartamának rögzítése a Kjt. 120. § (1) bekezdés d), illetve a 129. § (1) bekezdés e) pontjai szerint. Erre tekintettel megalapozottan hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a Kjt.-nek a perbeli okiratra vonatkozó rendelkezéseinek megsértésére, ebből következően arra a jogsértő megállapításra, hogy a keresettel támadott okiratnak nem tulajdonítható közjegyzői okirati jelleg a Kjt. 131. § (1) bekezdése szerint.
- [22] Az előzőekben részletezettekből egyúttal is következik, hogy a felperesek keresetükben megalapozatlanul – a vizsgált ténytanúsító okirat jellegével és rendeltetésével, egyben a Kjt. 136. § (1) bekezdés e) pontjával, 142. § (1) bekezdésével ellentétesen – hivatkoztak a közjegyző által tanúsított tény mibenlétére és a közjegyző vizsgálódási kötelezettségére az adósok szerződösszegése körében.

- [23] Rögzíti a fentiekben túlmenően a Kúria, hogy helytállóan hivatkozott az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy a felperesek keresete tekintetében nem volt megállapítható a megállapítási kereset valamennyi, az rPp. 123. §-ában meghatározott eljárásjogi feltételének teljesülése. A Kúria korábban a Gfv.VII.30.356/2016/7. számú határozatában a jogellenesnek állított felmondás jogkövetkezményeinek elhárításához fűződő érdek esetén tekintette fennállónak a jogvédelem szükségességét a kért megállapítással, mivel a felmondás valamennyi jogkövetkezményének elhárítására és a felperesek sérült jogainak orvoslására a végrehajtási eljárásban biztosított jogorvoslatok, vagy a végrehajtás megszüntetésére irányuló per nem lehetnek alkalmasak. A Kúriának e korábbi döntésétől, valamint a felülvizsgálati kérelemben is megjelölt, a BH2017.347., valamint a BH2015.71. számú eseti döntések tényállásaitól eltérően, jelen ügyben a felperesek a támadott közjegyzői okirat e jellegének vitatásán keresztül – az erre vonatkozóan kért megállapítással – a felmondással esedékessé tett követelés közvetlen végrehajthatóságának törvényi feltételét tették vitássá, amellyel nyilvánvalóan a közokirat alapján velük szemben megnyíló közvetlen végrehajtás lehetőségét és elrendelését kívánták elkerülni. A felperesek azonban a közvetlen végrehajtás törvényben meghatározott feltételeinek hiányára hivatkozással jogaikat külön jogorvoslati eszközökkel megvédhetik: a végrehajtás elrendelésének jogkövetkezményei a végrehajtási eljárás keretében a végrehajtási záradék törlésével [Vht. 211. § (2) bekezdés], peres eljárásban pedig a végrehajtás megszüntetése iránti per indításával kiküszöbölhetők [BH2019.301.]. Ezek a jogszabályi rendelkezések nem kerülhetők meg azáltal, hogy a felperesek az rPp. 123. §-ának meg nem felelő megállapítási perben kívánják „érvényteleníteni” a záradékoláshoz szükséges közokiratot.
- [24] A felülvizsgálati kérelem további hivatkozásainak vizsgálata mindezekre figyelemmel szükségtelen volt. A Kúria ezért csupán megjegyzi, hogy az alperesek között nem állt fenn egységes pertársaság, a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet a II. rendű és III. rendű alpereseket érintő részében jogerőre emelkedett.
- [25] A kifejtettek értelmében a Kúria az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta és az I. rendű alperessel szembeni keresetet is elutasította.

Záró rész

- [26] Az eredményes felülvizsgálati kérelem következtében a felperesek az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek az I. rendű alperes megfizetett fellebbezési és felülvizsgálati illetékből, továbbá ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltségének, valamint felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5), valamint (6) bekezdései alapján a kifejtett jogi képviselési tevékenységhez igazodóan mérlegeléssel határozta meg azzal, hogy az a 4/A. § alapján az áfát is tartalmazza.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. július 14.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó, bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

